

Mestské zastupiteľstvo v Stupave

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva v Stupave
dňa 25.02.2021

Správa o výsledku kontroly účinnosti zabezpečenia dovozu obedov odkázaným obyvateľom

Predkladateľ:

Mgr. Margita Hricová, v.r.
hlavná kontrolórka

Zodpovedný:

Mgr. Margita Hricová, v.r.
hlavná kontrolórka

Spracovateľ:

Mgr. Margita Hricová, v.r.
hlavná kontrolórka

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Správa o výsledku kontroly
účinnosti zabezpečenia dovozu
obedov odkázaným obyvateľom

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo v Stupave po prerokovaní materiálu

b e r i e n a v e d o m i e

Správu o výsledku kontroly účinnosti zabezpečenia dovozu obedov odkázaným obyvateľom.

Dôvodová správa

V zmysle ustanovenia § 18 f ods. 1 písm. d) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov je úlohou hlavného kontrolóra predložiť správu o výsledkoch kontroly priamo mestskému zastupiteľstvu na jeho najbližšom zasadnutí. V zmysle Pravidiel kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra mesta Stupava je správa o výsledkoch kontroly predkladaná MsZ vyhotovená ako verejný informatívny materiál so zreteľom na dodržanie osobitných predpisov upravujúcich napr. ochranu osobných údajov, obchodné tajomstvo, daňové tajomstvo a pod. v súlade s princípom dodržiavania práva na informácie a verejnú kontrolu.

Oprávnenie ku kontrole účinnosti zabezpečenia dovozu obedov odkázaným obyvateľom u povinných osôb mestský úrad v Stupave a v príspevkovej organizácii Verejnoprospešné služby Stupava, vyplýva hlavnému kontrolórovi z ustanovenia § 18d ods.1 a zároveň ods. 2 písm. a) a b) zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého kontrolnej činnosti podlieha mestský úrad a rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené mestom.

Kontrola bola vykonaná na základe uznesenia MsZ Stupava č. 163/2020 prijatého na rokovaní MsZ Stupava dňa 22.10.2020, v zmysle § 18d ods.1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p., podľa zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa Pravidiel kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra mesta Stupava.

Správa z kontroly účinnosti zabezpečenia dovozu obedov odkázaným obyvateľom

Oprávnená osoba:	hlavná kontrolórka mesta Stupava Mgr. Margita Hricová,
Povinné osoby:	1. Mestský úrad Stupava, Hlavná 1/24, 900 31 Stupava, IČO: 305081, DIČ: 2020643724, (ďalej len „MsÚ Stupava“), 2. Verejnoprospešné služby Stupava, Dlhá 1248/11, 900 31 Stupava, IČO: 50081497, DIČ: 2120160988, (ďalej len „VPS Stupava“),
Predmet kontroly:	kontrola účinnosti zabezpečenia dovozu obedov odkázaným obyvateľom,
Cieľ kontroly:	skontrolovať účinnosť zabezpečenia dovozu obedov, t.j. skontrolovať plnenie určených cieľov a dosahovanie plánovaných výsledkov vzhľadom na použité verejné financie,
Kontrolované obdobie:	rok 2019 a 2020,
Miesto a čas vykonania kontroly:	MsÚ Stupava, VPS Stupava, od 09.11.2020 do 22.01.2021,
Dátum zaslania správy:	22.01.2021.

Použitá legislatíva ku kontrole:

1. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
2. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o soc. službách“),
3. Všeobecne záväzné nariadenie mesta Stupava č. 1/2017 o spôsobe určenia úhrady, výške úhrady a spôsobe jej platenia za opatrovateľskú službu a dovoz obedov, poskytované mestom Stupava.

Výsledok kontroly:

Mesto Stupava podľa § 4 ods. 3 písm. p) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení pri výkone samosprávy plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu. Týmto predpisom je zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Mesto Stupava upravilo podrobnosti o podmienkach poskytovania sociálnych služieb, výške a spôsobe úhrady za poskytované sociálne služby vo VZN č. 1/2017. Podľa § 4 VZN č. 1/2017 o spôsobe určenia úhrady, výške úhrady a spôsobe jej platenia za opatrovateľskú službu a dovoz obedov, poskytované mestom Stupava je „výška úhrady za dovoz obedov stanovená vo výške 0,45 € za každý obed. Úhradu za túto službu platí občan za celý kalendárny mesiac, v ktorom mu bola poskytovaná, pracovníkovi poskytovateľa tejto služby, najneskôr do 5-teho dňa nasledujúceho mesiaca.“

Účastníci právnych vzťahov pri poskytovaní predmetnej sociálnej služby sú v zmysle § 3 ods. 1 zákona o sociálnych službách:

- a) prijímateľ sociálnej služby,
- b) poskytovateľ sociálnej služby,
- c) MPSVaR SR,
- d) obec,
- e) až g).

Prijímateľom soc. služby je pri poskytovaní rozvozu obedov podľa § 3 ods. 2 zákona o soc. službách fyzická osoba, ktorej sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje sociálna služba, a ktorou

- je:
- a) občan Slovenskej republiky, ktorý má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt alebo prechodný pobyt hlásený podľa osobitného predpisu,
 - b) cudzinec až písm. l).

Poskytovateľom sociálnej služby je (podľa § 3 ods. 3 zákona o soc. službách) za podmienok ustanovených týmto zákonom obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, ... (ďalej len „verejný poskytovateľ sociálnej služby“) a iná osoba (ďalej len „neverejný poskytovateľ soc. služby“).

Mesto Stupava zabezpečuje rozvoz obedov pre občanov, ktorí sú poberatelia starobného alebo invalidného dôchodku a občania, ktorí je pre nepriaznivý zdravotný stav odkázaný na sociálne služby, s trvalým pobytom v Stupave (ďalej len „prijímatelia sociálnej služby“). Mesto Stupava zabezpečuje rozvoz obedov prostredníctvom zamestnanca VPS Stupava, pána A. L.

Obedy dodáva jedáleň Roman Bubnič, sídlo Ružová 14, 900 31 Stupava, IČO: 34909699, verejné stravovanie v prevádzke na ulici Cementárska 15 v Stupave. Cenu obeda určuje dodávateľ obedov. Úhradu za stravu realizuje prijímateľ soc. služby priamo jedálni, s tým, že obdrží od dodávateľa rukou vypísaný príjmový pokladničný doklad bez daňového dokladu, kde je uvedený počet odobratých obedov x cena za obed, výsledná suma a meno klienta. Úhrady sú realizované výlučne v hotovosti do pokladne prevádzky (do obedárov pripravených pre dovozcu obedov), čo je v čase pandémie a núdzového stavu komplikované vzhľadom na ohrozené skupiny obyvateľov. Bezhotovostné úhrady nie sú umožnené. Posúdenie správnosti tohto postupu z daňového hľadiska nie je v kompetencii hlavného kontrolóra mesta.

Počas výkonu kontroly bolo rozdáných **51 dotazníkov** pre občanov využívajúcich rozvoz obedov. Vyplnených prišlo 41, na základe ktorých uvádzam nasledovné skutočnosti:

- doteraz nikto nezisťoval spokojnosť s dovozom obedov, iba u piatich ÁNO,
- väčšina bola spokojná s dovozom obedov, iba traja zaškrtili NIEKEDY a do pripomienok v rámci dotazníka uviedli, že niekedy je obed veľmi olejový, paprikový, nevhodný pre starých ľudí, uprednostnili by viac bezmäsitých jedál, často sa varí ryža aj 3x do týždňa, nikdy mu nebol dovezený rezeň, chceli by dostávať jedálny lístok, vybrať si z ponuky,
- všetci 41 občania majú dovážaný obed v dňoch, v ktorých žiadali, t.j. niektorí požiadali o vynechanie rozvozov obedov v pondelok, iný zasa v piatok,
- všetkým vyhovuje spôsob odovzdania obeda, t.j. dovozca obeda má vo svojom zozname uvedené, kde nechá obed, napr. pri dverách, na okne, vo dvore, za bránou, na skrinke, na schodoch a pod.
- väčšinou všetkým vyhovuje veľkosť porcií, iba ôsmi zaškrtili NIEKEDY a do pripomienok v rámci dotazníka uviedli, že veľkosť porcií je malá, oveľa menšia ako pri okienku priamo v jedálni, prívarok je nedostačujúci, buchty sú veľmi dobré, ale málo razí, (iný občan by zasa prijal zameniť buchty za niečo iné, napr. mäsové), prijali by väčšiu rozmanitosť obedov, málo šťavy k mäsu, niekedy nedochutené, polievka bez zeleniny a dosť zahustená, málo rýb, strava nie je pestrá, jedlo sa opakuje stále dookola, často presolené, väčšinou bývajú iba múčne jedlá alebo cestoviny,
- výber jedál nie je možný, je určený dodávateľom,
- jedálny lístok občania nedostávajú, hoci by ho uvítali.

Na facebookovej stránke: „Jedáleň Cevaservis“ je zvýrazneným typom písma napísané, ktoré jedlo bude dovezené dôchodcom v prebiehajúcom týždni. Cena obeda bola v roku 2020 vo výške 2,70 €, v roku 2021 je 2,90 € za 1 obed pre seniorov, inak 4,10 €. Suma 2,90 € za 1 obed sa vyrovná nákladom nákupnej ceny R. Bubniča. Ďalej sa pán R. Bubnič vyjadril, že v prípade výberu jedál všetkými prijímateľmi soc. služby, by nakladanie obedov do obedárov netrvalo 1 hodinu dvom zamestnancom ako teraz, ale oveľa dlhšiu dobu. Pri výbere jedál len pár osobami, napr. diabetikmi, je toto umožnené, individuálne. Stačí im napísať alebo zatelefonovať. V jednom kalendárnom mesiaci nevaria to isté jedlo.

Z dôvodu zvýšenia kvality a pestrosti stravy odporúčam zvážiť možnosť financovania sociálnej služby formou finančného príspevku neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby v jedálni podľa § 75 ods. 6 zákona o soc. službách, tak ako tomu je v okolitých samosprávach:

- mesto Malacky hradí za 1 obed 0,80 € za prijímateľa, ktorý poberá dôchodky v celkovej výške do 399,99 €; 0,60 € ak je celková výška od 400 € do 499,99 €; a 0,40 € ak je výška od 500 € do 599,99 €;
- mesto Pezinok hradí za 1 obed 1,50 € za prijímateľa, ktorý poberá dôchodky v celkovej výške do 350 €, a 1 € za prijímateľa, ktorý poberá dôchodky v celkovej výške od 350,01 € do 450 €.

Mesto Stupava nemá s dodávateľom uzatvorenú žiadnu zmluvu, nakoľko nemá s dodávateľom spojené žiadne výdavky, neprispieva na stravu. Dodávateľ nie je neverejným poskytovateľom soc. služby, pretože nemá podpornú sociálnu službu podľa § 12 ods. 1 písm. e) 5. bod a podľa §58 „Jedáleň“ zákona o soc. službách zapísanú v registri poskytovateľov soc. služieb. Avšak z hľadiska povinností mesta Stupava ako verejného poskytovateľa sociálnych služieb odporúčam dohodnúť aspoň rámcové podmienky, nakoľko mesto Stupava je podľa § 7 písm. a) zákona o soc. službách povinné „*prihliadať na individuálne potreby prijímateľa soc. služby*“, t.j. v tomto prípade umožniť výber jedla a podľa písm. c) „*poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni*“, t.j. v tomto prípade zabezpečiť kvalitu stravy.

Mesto Stupava poskytuje rozvoz obedov **bezodkladne** v zmysle § 8 ods. 6 zákona o soc. službách, nakoľko v priebehu pár dní na základe žiadosti s potrebnými prílohami (vyplnená žiadosť, potvrdený lekársky nález praktickým lekárom, rozhodnutie o dôchodku) vydá súhlas o poskytovaní služby - dovoz obedov. Podľa vyplneného dotazníku rozneseného prijímateľom tejto soc. služby počas výkonu kontroly bolo zistené, že všetci cca 50-i prijímatelia boli vybavení za 1,2,3 dni, rýchlo, max. do dvoch týždňov.

Zamestnanec Mestského úradu Stupava, Bc. Ivana Nechybová, odborný referent odd. všeobecnej a vnútornej správy, oznámi VPS Stupava a dodávateľovi stravy údaje o prijímateľovi obeda, t.j. meno a priezvisko a dni, v ktorých má byť služba dodaná. Zamestnancovi VPS Stupava aj adresu dodania obedu. Zoznam je priebežne aktualizovaný o pribúdajúce alebo ubúdajúce osoby.

Mesto Stupava financuje dovoz obedov zo svojho rozpočtu, a to príspevkom pre príspevkovú organizáciu VPS Stupava, v roku 2019 vo výške 12.300 €, v roku 2020 vo výške 7.909 € (viď tabuľka č. 1 na nasledujúcej strane).

Výdavky mesta na dovoz obedov sú rozpočtované v programe 13: Sociálne služby, podprogram 13.9. Príspevky dôchodcom, prvok 13.9.2 Rozvoz stravy. Ciele sú v tomto prvku stanovené dva, a to:

1. zabezpečiť rozvoz stravy pre seniorov a zdravotne znevýhodnených občanov,
2. zabezpečiť stravovanie pre dôchodcov poberajúcich starobný a invalidný dôchodok.

Merateľnými prvkami sú:

1. najazdené km,
2. počet stravujúcich sa dôchodcov.

Odporúčam stanoviť si za cieľ zabezpečenie kvalitnej stravy so zameraním na individuálne potreby stravovania dôchodcov, kvalitnej sociálnej služby, kde merateľným ukazovateľom bude možnosť výberu z minimálne dvoch/troch jedál počas piatich pracovných dní v týždni.

VPS Stupava vykázala v roku 2019 príjem z rozvozu obedov na rozpočtovej položke EK 223001 200 vo výške 3.914,10 € od prijímateľov sociálnej služby (0,45 € za každý dovezený obed), t.j. celkovo 8.698 rozvezených obedov (viď tabuľka č. 1 na nasledujúcej strane).

Počas troch mesiacov v roku 2020 (júl, august, september) predstavovala úhrada od dôchodcov sumu 1.204,30 €, čo predstavuje 2.676 rozvezených obedov. Prijímatelia soc. služby uhrádzajú túto službu na základe faktúr VPS Stupava, najmä bankovým prevodom. Detailne skontrolované boli úhrady od prijímateľov soc. služby za mesiac júl 2020, fakturované príspevkovou organizáciou VPS Stupava v auguste 2020, pričom suma príjmov 413,55 € sa rovnala sume uvedenej v tabuľke / v zozname, ktorý po ukončení mesiaca pošle zamestnanec MsÚ Stupava dodávateľovi obedov, ktorý mu napíše, koľko

mal kto obedov. Tento postup má však slúžiť len pre kontrolu. Kontrolný systém bol tak neúčinný. Zamestnanec MsÚ Stupava má vedieť, koľko obedov bolo rozvezených zamestnancom VPS Stupava. Dovožca obedov si mal na dennej báze značiť, komu doviezol obed a podľa týchto údajov mala fakturácia prebehnúť tak, aby bolo splnené ustanovenie § 4 ods. 2 VZN č. 1/2017, podľa ktorého má občan „zaplatiť úhradu za túto službu za celý kalendárny mesiac najneskôr do 5-teho dňa nasledujúceho mesiaca“. Uvedené nie je dodržiavané, nakoľko fakturácia prebieha až po vyplnení zoznamu dodávateľom obedov, cca v prvej polovici nasledujúceho mesiaca.

Tabuľka č. 1: Príspevok mesta Stupava príspevkovej organizácii VPS Stupava a jej následné príjmy a výdavky súvisiace s rozvozom obedov

Rozvoz obedov	Mesto Stupava	VPS Stupava	počet obedov
príjmy v r. 2019	0	3.914,10	8.698
výdavky v r. 2019	12.300	9.348,07	
príjmy v r. 2020	0		
výdavky v r. 2020	7.909		

Dovoz obedov je terénnou formou vykonávaná donáška stravy ako jedna z ďalších činností podľa § 18 ods. 1 písm. c) zákona o soc. službách. Podľa § 15 sa takáto činnosť vykonáva pre druh sociálnej služby, ktorá je poskytovaná. Mesto Stupava má v registračnej karte vydanej Bratislavským samosprávnym krajom pre Mesto Stupava, na základe oznámenia o vykonaní zápisu do registra podľa § 65 zákona o soc. službách, zapísané tieto druhy sociálnej služby:

- § 41 – Opatrovateľská služba,
- § 42 – Prepravná služba – VÝMAZ k 21.10.2019,
- § 56 – Denné centrum.

Keďže mesto Stupava nemá registrovanú ako samostatný druh sociálnej služby v zmysle § 12 zákona o soc. službách **podpornú sociálnu službu – jedáleň**, ktorou sa môže poskytovať stravovanie aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti fyzickej osoby uvedenej v ods. 1 písm. b) a c) § 58 zákona o soc. službách, a nakoľko ani neposkytuje sociálnu službu v jedálni, ani ju nemá zriadenú ako svoju príspevkovú alebo rozpočtovú organizáciu, a ani nemá zmluvu s neverejným poskytovateľom soc. služby, ktorý by takúto soc. službu mal registrovanú, nemusí mať zapísaný v registri poskytovateľov sociálnych služieb dovoz obedov.

Podľa § 8 ods. 2 zákona o soc. službách platí, že: „Obec v rozsahu svojej pôsobnosti fyzickej osobe, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou,

- a) poskytne sociálnu službu, ak je zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb (ďalej len „register“), alebo
- b) zabezpečí poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby zapísaného do registra.“

Odporúčania:

1. pre MsÚ Stupava: dohodnúť s dodávateľom obedov rámcové podmienky ohľadom výberu jedál, zabezpečenia kvality stravy a spôsob platby za obedy, prípadne príspevok,
2. pre MsÚ Stupava: v programovom rozpočte, prvok 13.9.2 zadefinovať cieľ a merateľný ukazovateľ so zameraním na individuálne potreby stravovania dôchodcov,
3. pre MsÚ Stupava: zmeniť vo VZN č. 1/2017 v § 4 ods. 2 lehotu na zaplatenie rozvozu obedov napr. na 15 dní,
4. pre MsÚ Stupava: zvážiť možnosť financovania sociálnej služby formou finančného príspevku neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby v jedálni,
5. pre VPS Stupava: vystavovať faktúry podľa údajov od svojho zamestnanca a nečakať na údaje od dodávateľa obedov, nakoľko tie majú slúžiť len pre vlastnú kontrolu,

6. pre VPS Stupava: vykazovať výdavky vo funkčnej klasifikácii 0490 vo výške príspevku, t.j. zaradiť tam aj také náklady, ktoré sú s tým spojené, napr. pohonné hmoty.

Záver:

Stanovené programové ciele boli splnené, rozvoz obedov pre občanov odkázaných na predmetnú soc. službu bol zabezpečený. Verejné financie boli účinne vynaložené na mzdy a odvody (EK 610 a 620) a na leasingové splátky (EK 824), úroky (EK 651004) a poistenie (EK 634003) za motorové vozidlo, ktorým sa vykonáva rozvoz obedov. Pri sociálnych službách nemožno predpokladať vyšší príjem ako výdaj.

Účinnosť systému poskytovania dovozu obedov bola posudzovaná ako schopnosť dosahovať očakávané výsledky – želaný stav v oblasti zabezpečenia poskytovania sociálnej služby. Pri hodnotení účinnosti bolo preverené, či a do akej miery boli vykonané správne, adekvátne aktivity, resp. opatrenia v nadväznosti na potreby prijímateľov sociálnej služby. Účinnosť bola vyhodnocovaná na základe informácií získaných v rámci preverenia kontrolovaného subjektu.

V Stupave, dňa 18.02.2021